

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ – ΠΡΟΤΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΙΑΣ ΡΙΖΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
1. Εισαγωγή	2
2. Γενικές Αρχές για την περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση	4
3. Πρόβλεψη Εσόδων – σύνολο περιβαλλοντικής φορολογίας	7
4. Ειδικός φόρος κατανάλωσης πλαστικών	10
5. Ειδικός φόρος κατανάλωσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων	11
6. Ειδικός φόρος κατανάλωσης αδρανών και μαρμάρων	12
7. Φόρος Λιγνίτη	14
8. Ενεργειακός φόρος ηλεκτρισμού	15
9. Διόδια συμφορημένων περιοχών	16
10. Τιμολόγηση ύδρευσης και άρδευσης	17
11. Φορολογία πετρελαιοειδών και αυτοκινήτων	18
12. Φορολογία δόμησης	19

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι προφανές ότι τα νομοθετικά και άλλα μέτρα, που χρησιμοποιήθηκαν μέχρι τώρα για την προστασία του περιβάλλοντος είναι εντελώς ανεπαρκή, όπως αποδεικνύεται και από την πρόσφατη οικολογική εμπειρία στην πατρίδα μας. Η Ελληνική Εταιρεία πιστεύει ότι η περιβαλλοντική φορολογία, ή «οι πράσινοι φόροι» κατά την κοινή έκφραση, είναι ένα από τα ισχυρότερα μέσα για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Αυτό επιβεβαιώνεται κατά τον καλύτερο τρόπο, από την πρόσφατη κίνηση της Μεγάλης Βρετανίας να συγκροτήσει υψηλοτάτου επιπέδου Πράσινη Επιτροπή Δημοσιονομικών αποτελούμενη από 22 πολιτικούς, ακαδημαϊκούς και άλλες προσωπικότητες, η οποία μέχρι το 2009 θα προτείνει τους τρόπους αύξησης των περιβαλλοντικών φόρων κατά 50 δισεκατομμύρια λίρες, ώστε να φτάσουν το 20% των φορολογικών εσόδων. Όπως φαίνεται από το δημοσίευμα των Financial Times, που επισυνάπτομε, βασικό στοιχείο της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης είναι ότι δεν αυξάνει την φορολογική επιβάρυνση, αφού οι πρόσθετοι πράσινοι φόροι εξισορροπούνται από ισόποσες μειώσεις στον φόρο εισοδήματος και στα δημοτικά τέλη. Έτσι η αποδοχή της κοινής γνώμης για την πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση φτάνει το 77% των ερωτηθέντων.

Η Ελληνική Εταιρεία από το έτος 2001 πρωτοστατεί στο πλαίσιο του Ε.Ε.Β. (Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος) στην πανευρωπαϊκή εκστρατεία της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, με στόχο την μετάθεση 10% των φορολογικών βαρών από φόρους εργασίας σε περιβαλλοντικούς φόρους. Είχαμε μάλιστα εκπονήσει, με βάση τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του έτους 2000, πλήρη δημοσιονομική μελέτη επίτευξης του στόχου αυτού στην Ελληνική Οικονομία, την οποία είχαμε υποβάλει στους τότε Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών κ.κ. Χριστοδουλάκη και Φλωρίδη. Την ίδια μελέτη υποβάλαμε και στον κ. Αλογοσκούφη μετά την ανάληψη της κυβέρνησης από την Ν.Δ. Δυστυχώς οι ενέργειες μας αυτές δεν είχαν καμιά ανταπόκριση από οποιονδήποτε. Στις αρχές Δεκεμβρίου 2007 επικαιροποιήσαμε την μελέτη αυτή με βάση τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2007 και την υποβάλαμε, τόσο στον Πρωθυπουργό όσο και στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

Εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, περί τα δέκα άλλα ευρωπαϊκά κράτη εφαρμόζουν ευρύτατα συστήματα πράσινων φόρων, με μεγάλη δημοσιονομική επιτυχία – δεδομένου ότι οι φόροι αυτοί δεν επιδέχονται φοροδιαφυγή – αλλά και με μεγάλη αύξηση απασχόλησης τόσο λόγω της παράλληλης μείωσης των κοινωνικών εισφορών, όσο και από την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις «πράσινες» βιομηχανίες που γεννά η περιβαλλοντική φορολογία (π.χ. βιομηχανίες ανακύκλωσης δομικών υλών, επεξεργασίας αποβλήτων κ.α.).

Ειδικότερα στην χώρα μας, όπως φαίνεται και από την συνημμένη νέα μελέτη περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, η εφαρμογή της πρότασής μας θα συνέβαλε πολύ στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και της απασχόλησης, αφού οι νέοι πόροι από περιβαλλοντικούς φόρους (ύψους 9,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για το 2009) μπορεί να διοχετευθούν ως πόροι στα ταμεία με αποτέλεσμα την μείωση των κοινωνικών εισφορών, από 34,7 δις που προβλέπονται με τις σημερινές τάσεις σε 25,4 δις. Αυτό εκτιμάται ότι θα επιτρέψει μείωση του ποσοστού των κοινωνικών εισφορών από 45% σε 33% περίπου και μείωση του εργατικού κόστους κατά 5% περίπου. Επιπλέον η κίνηση αυτή θα είχε και σημαντική έμμεση επίπτωση στην επίλυση του μεγάλου προβλήματος του ασφαλιστικού, αφού η μείωση των συντελεστών των κοινωνικών εισφορών θα οδηγούσε σε ουσιώδη μείωση της εισφοροδιαφυγής.

Το θέμα της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης προωθείται τελευταία και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τις εξής ενέργειες μέσα στο 2007: Πρώτον, έκδοση Πράσινης Βίβλου για τα βασισμένα στην Αγορά Εργαλεία (Market Based Instruments). Δεύτερο, οργάνωση του πρώτου Tax Forum, με θέμα *Φόροι για την Αειφορία*. Τρίτο, συνέχιση του Tax Forum που θα μετατραπεί σε μόνιμο θεσμό και της προσπάθειας για την προώθηση του θέματος, με στόχο την συντονισμένη δράση των κρατών-μελών στον τομέα αυτόν. Η Εταιρεία μας συμμετέχει ενεργά στις προσπάθειες αυτές. Ειδικότερα ο Αντιπρόεδρος της Εταιρείας μας Γιάννης Παλαιοκρασσάς, ήταν μέλος της Ομάδος του ΕΕΒ, της ΕΕΑ (Ευρωπαϊκής Αρχής Περιβάλλοντος) και του ΟΟΣΑ που παρουσίασε το θέμα στην συνάντηση του Ιουνίου 2006 στους αρμόδιους Επιτρόπους Περιβάλλοντος κ. Δήμα και Φορολογίας κ. Kovacs, με αποτέλεσμα την Πράσινη Βίβλο. Επίσης είχε κληθεί από τον Επίτροπο κ. Kovacs ως ομιλητής στο Tax Forum τον Μάρτιο και από την Γερμανική Προεδρία στο Βερολίνο τον Μάιο ως ομιλητής για θέματα περιβαλλοντικής φορολογίας και τεχνολογίας. Προσφάτως δε η Γενική Διεύθυνση Φορολογίας της ΕΕ τον κάλεσε στις Βρυξέλλες για διαβουλεύσεις και του ζήτησε να είναι σύμβουλός της

Παρουσιάζομε την συνημμένη λεπτομερή πρόταση, για την εφαρμογή μιας ριζικής περιβαλλοντικής μεταρρύθμισης στην Χώρα μας, με την ελπίδα ότι η Κυβέρνηση θα αντιληφθεί την ευκαιρία να προστεθεί η Ελλάδα στην πρωτοπορία των χωρών που εφαρμόζουν αυτήν την προηγμένη πολιτική, με πολλαπλά οφέλη: Πρώτα, την προστασία του ευάλωτου περιβάλλοντος μας και την συμβολή μας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Δεύτερον, σημαντικά δημοσιονομικά οφέλη και περιορισμό της φοροδιαφυγής. Τρίτον, την ανάπτυξη πράσινων βιομηχανιών και στην χώρα μας και, κατά την εμπειρία των άλλων χωρών, την δημιουργία εκατοντάδων χιλιάδων νέων θέσεων απασχόλησης.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η χρήση οικονομικών εργαλείων (μεταξύ των οποίων και η περιβαλλοντική φορολογία) για την άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής, στοχεύει στην ένταξη του εξωτερικού περιβαλλοντικού κόστους στην οικονομία της αγοράς. Για την περιβαλλοντική φορολογία ειδικότερα ισχύουν μερικές βασικές αρχές.

Η πρώτη αρχή είναι ότι οι επιβαλλόμενοι φόροι πρέπει να καλύπτουν το εκτιμώμενο εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος, κατά την έκταση που δεν καλύπτεται από άλλα εργαλεία της αγοράς (Market Based Instruments) όπως π.χ. τα συστήματα εμπορίας ρύπων.

Η δεύτερη αρχή είναι ότι για να έχουν ένα σημαντικό αποτέλεσμα στην αλλαγή των προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής πρέπει να φτάνουν κάποια *κρίσιμη μάζα*, τόσο σε απόλυτο μέγεθος όσο και σε εύρος φορολογητέας ύλης.

Η τρίτη αρχή είναι ότι οι περιβαλλοντικοί φόροι πρέπει να προαναγγέρονται και να καλύπτουν σχετικά μακρά χρονικά διαστήματα (τουλάχιστο μια πενταετία), ώστε να λειτουργούν ως κίνητρα για την ανάπτυξη τεχνολογίας και την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Η τέταρτη αρχή είναι ότι πρέπει να είναι *φορολογικά ουδέτεροι*, δηλαδή κάθε προσθήκη περιβαλλοντικού φόρου να συνοδεύεται από ισόποση μείωση κάποιου άλλου φόρου, συνήθως φόρου εισοδήματος ή κοινωνικής εισφοράς.

Με βάση τις αρχές αυτές, οι περιβαλλοντικοί φόροι επιβάλλονται συνήθως στην κατανάλωση φυσικών πόρων και στην παραγωγή ρύπων. Για τους ρύπους βέβαια, υπάρχουν νομοθετημένα ανώτατα όρια. Οι πράσινοι φόροι επιβάλλονται σε συνδυασμό με αυτά, είτε για να μειώσουν την συνολική παραγωγή σε μια γεωγραφική περιοχή, είτε για να δημιουργήσουν κίνητρα μείωσης κάτω από τα νομοθετημένα όρια, είτε για να προκαλέσουν ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

Συνήθως προβάλλονται τέσσερεις κύριοι αντίλογοι σε κάθε περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση (ΠΦΜ). Πρώτον ότι πλήττει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, με την άνοδο του κόστους πρώτων υλών και ενέργειας. Δεύτερον ότι συνήθως η ελαστικότητα ζήτησης για πρώτες ύλες και ενέργεια είναι πολύ χαμηλή και άρα η ΠΦΜ δεν πετυχαίνει τον περιβαλλοντικό της στόχο. Τρίτον ότι στις περιπτώσεις που πετυχαίνει τον περιβαλλοντικό στόχο με την πτώση της κατανάλωσης του φορολογουμένου είδους, αποτυγχάνει στον δημοσιονομικό στόχο των εσόδων. Τέταρτον ότι οι επιπτώσεις της είναι κοινωνικά άδικες γιατί, όπως και οι άλλοι έμμεσοι φόροι, πλήττει περισσότερο τα χαμηλά εισοδήματα.

Και τα τέσσερα επιχειρήματα είναι αβάσιμα για τους εξής λόγους: Πρώτον, η αύξηση της τιμής του φορολογουμένου είδους οδηγεί άμεσα σε εξοικονόμηση και αργότερα σε εφαρμογή νέων μεθόδων παραγωγής ή και εισαγωγή νέων τεχνολογιών με αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Δεύτερον, η ελαστικότητα είναι χαμηλή βραχυχρονίως, αλλά αυξάνεται μεσοπρόθεσμα ακριβώς λόγω νέων τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγής ή εισαγωγής υποκατάστατων. Τρίτον, πράγματι η επιτυχία των πράσινων φόρων οδηγεί σε πτώση της απόδοσής τους, αλλά το μείγμα συνεχώς αλλάζει καθώς δημιουργούνται νέες εστίες ρύπανσης ή σπατάλης φυσικών πόρων. Τέτατον, η προβαλλόμενες κοινωνικές επιπτώσεις ισχύουν κατ' αρχή μόνο για μερικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης και την ενέργεια, όπου όμως αντιμετωπίζονται εύκολα είτε με κατάλληλη τιμολογιακή δομή, είτε με διορθωτικές επιδοτήσεις των ασθενών κοινωνικών ομάδων. Επί πλέον δεν πρέπει να λησμονείται ότι το άλλο σκέλος της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, δηλαδή οι μειώσεις των κοινωνικών εισφορών, έχουν ευνοϊκή κοινωνική επίπτωση.

Με βάση τις παραπάνω αρχές και διαπιστώσεις η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ προτείνει μια ριζική περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση για την Ελλάδα, που περιλαμβάνει τα ακόλουθο πακέτο, κατά φορολογική βάση:

<u>Ενέργεια:</u>	Αύξηση των ειδικών φόρων πετρελαιοειδών στα προβλεπόμενα από τις σχετικές Οδηγίες της ΕΕ επίπεδα και επιβολή νέου ενεργειακού φόρου στον ηλεκτρισμό, προκειμένου να μειωθεί η σημερινή σπατάλη του, ιδίως κατά την θερινή αιχμή.
<u>Μεταφορές:</u>	Αύξηση των τελών ταξινόμησης και κυκλοφορίας (στην βάση ρύπων κατά την σχετική πρόταση της Ε.Ε.) και θέσπιση τελών εισόδου σε συμφορημένες περιοχές κατά το πρότυπο Λονδίνου, Στοκχόλμης και άλλων πόλεων.
<u>Ρύπανση:</u>	Ειδικούς φόρους κατανάλωσης πλαστικών (σακούλες και φιάλες), προκειμένου να μειωθεί η ρύπανση της υπαίθρου. Λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων για την αποφυγή την ρύπανσης των υδάτων. Και λιγνίτη για να αντιμετωπισθούν οι ρύποι που προκαλεί, εκτός διοξειδίου του άνθρακα, που καλύπτεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας ρύπων
<u>Φυσικοί πόροι</u>	Ρεαλιστική τιμολόγηση του ύδατος (ύδρευσης και άρδευσης) κατ' εφαρμογή της σχετικής Οδηγίας της Ε.Ε. Νέος ειδικός φόρος κατανάλωσης αδρανών υλικών, προκειμένου να δημιουργηθούν βιομηχανίες ανακύκλωσης και να απαλλαγούμε από τα μπάζα. Νέος ειδικός φόρος δόμησης, σε αντικατάσταση του φόρου του ΚΗ΄ ψηφίσματος, προκειμένου να περιορισθεί η υπερδόμηση, ιδίως στις εκτός σχεδίου περιοχές.

<u>Ισόποση</u> <u>Μείωση</u> <u>Φορολογίας</u> <u>Εργασίας</u>	<p>Όπως προαναφέραμε, στην Τέταρτη Αρχή, προτείνεται ποσό ίσο με τα πρόσθετα έσοδα από τους πράσινους φόρους να διοχετευθεί στα Ασφαλιστικά Ταμεία προκειμένου να μειωθούν οι κοινωνικές εισφορές. Δεδομένου ότι αναφερόμαστε σε ποσά που στην περίοδο 2009-15 κυμαίνονται γύρω στο 11% των φορολογικών εσόδων, οι κοινωνικές εισφορές πέφτουν από το 30,5% των φορολογικών εσόδων το 2009 στο 24,2% το 2015, οδηγώντας σε σημαντική μείωση (περί το 3%) του συνολικού εργατικού κόστους και σε ανάλογη αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Η κατανομή της μείωσης μεταξύ εργατικών και εργοδοτικών εισφορών είναι θέμα κυβερνητικής πολιτικής.</p>
---	---

Οι εκτιμήσεις για το μέγεθος της φορολογητέας ύλης και την διαχρονική εξέλιξή της, οι προτεινόμενοι συντελεστές φόρων ή τελών και η προβλεπόμενη απόδοση κατά περίοδο αναλύονται στις σελίδες που ακολουθούν. Προτάσσονται τρεις συνοπτικοί Πίνακες, που περιέχουν την πρόβλεψη εξέλιξης των φορολογικών εσόδων (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εισφορών) για τα έτη 2009, 2012 και 2015. Ο Πίνακας 1, περιέχει τις προβλέψεις με τις σημερινές τάσεις, ο Πίνακας 2 τους προτεινόμενους 10 φόρους ή τέλη και την απόδοσή τους σε έσοδα και ο Πίνακας 3 δίνει τις προβλέψεις των δημοσιονομικών μεγεθών με βάση την πρόταση της περιβαλλοντικής μεταρρύθμισης. Επίσης στην σελίδα 8 παρουσιάζονται δύο Διαγράμματα που απεικονίζουν το αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, στην μεταβολή των εσόδων, κατά συνοπτική κατηγορία, το πρώτο σε απόλυτα μεγέθη και το δεύτερο σε ποσοστά.

Προκειμένου να προσδιορίσουμε την συνολική έκταση της περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, λάβαμε υπόψη δύο εκτιμήσεις του εξωτερικού περιβαλλοντικού κόστους, που παρουσιάστηκαν σε δύο ειδικές ημερίδες που οργανώθηκαν από την Εταιρεία μας το 2002 και το 2004: Το μεν κόστος των **οδικών μεταφορών** εκτιμήθηκε για το 2002 σε 5,4 δις ευρώ ή 3,8% του ΑΕΠ. Το δε αντίστοιχο κόστος της **ενέργειας** που καταναλώθηκε από όλους τους τομείς – εκτός μεταφορών – (πάλι για το 2002) σε 17,3 δις ευρώ ή 12,2% του ΑΕΠ. Επομένως έχομε ένα συνολικό εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος το 2002 μόνο από ενέργεια και μεταφορές ύψους 22,7 δις ευρώ, ίσο προς το 17,6% του ΑΕΠ. Έναντι αυτού η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ προτείνει πράσινους φόρους 15,1 δις ευρώ για το 2009, δηλαδή την ένταξη περίπου του μισού περιβαλλοντικού κόστους (αν ληφθούν υπ' όψη άλλοι ρύποι που δεν προέρχονται από την ενέργεια ή τις μεταφορές), ίσου προς το 8% του εκτιμωμένου για το 2009 ΑΕΠ. Αυτό γίνεται σκοπίμως γιατί η περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση πρέπει να γίνει σταδιακά και χωρίς υπερβολές. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι κατά την πρόβλεψη της διαχρονικής εξέλιξης των εσόδων, στις συγκεκριμένες προτάσεις που ακολουθούν λαμβάνεται υπ' όψη η επίπτωση του φόρου στην κατανάλωση, η οποία μειώνεται σταδιακά. Τα ποσοστά μείωσης καθορίστηκαν με βάση την εμπειρία άλλων χωρών.